

Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2016-2017

Vlaamse Onderwijsraad

Kunstlaan 6 bus 6
BE-1210 Brussel

T +32 2 219 42 99

F +32 2 219 81 18

www.vlor.be

info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Adviesvrager: Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs op 25 oktober 2016

Uitgebracht door de Algemene Raad op 24 november 2016 met eenparigheid van stemmen

Vorbereiding: werkgroep Beleidsnota/Programmadedcreet op 16 november 2016 onder voorzitterschap van Mia Douterlungne

Werden geconsulteerd: de Raad Hoger Onderwijs op 8 november 2016, Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 8 november 2016, commissie Leerlingenbegeleiding op 8 november 2016, Raad Basisonderwijs op 9 november 2016, Raad Secundair Onderwijs op 10 november 2016, commissie Diversiteit en Gelijke Onderwijskansen op 10 november 2016, commissie Onderwijs en Arbeidsmarkt op 16 november 2016

Dossierbeheerder(s): Koen Stassen

1 Situering

Minister van Onderwijs Hilde Crevits bezorgde de Vlaamse Regering haar beleidsbrief voor het werkjaar 2016-2017 op 21 oktober 2016. In die beleidsbrief schetst de minister haar beleidsintenties voor het komende werkjaar. Dat is een scharnierjaar omdat de legislatuur halverwege is. Dossiers waarvan het belangrijk is dat ze deze legislatuur in hun definitieve plooi vallen, moeten ver genoeg staan in de beleidsvoorbereiding. De Vlor gaat daarom na of de prioritaire dossiers voor deze legislatuur allemaal op de beleidsagenda staan en ver genoeg gevorderd zijn.

2 Prioriteiten

De beleidsbrief van minister Crevits bevat heel wat initiatieven. In die veelheid wil de Vlor de thema's meegeven die volgens de raad prioritair zijn voor de rest van de legislatuur. Daarbij vraagt hij naar duidelijkheid op korte termijn zodat het onderwijslandschap zich kan voorbereiden op een kwaliteitsvolle implementatie van de nieuwe maatregelen. Er moet dan ook een onderscheid gemaakt worden tussen het moment waarop de regelgeving wordt afgerond en de implementatiedatum ervan.

Voor de prioritaire thema's maakt de Vlor een onderscheid tussen thema's die al op de rails staan en waarvoor er een duidelijk traject is opgemaakt voor deze legislatuur. Voor deze thema's vraagt de Vlor om de werkzaamheden zeker verder te zetten. Daarnaast zijn er een aantal thema's waarvan de raad een extra inspanning van de minister verwacht om ze verder uit te werken. In punt 3 wordt verder uitgewerkt waarom deze keuzes worden gemaakt.

- Thema's waarvoor de Vlor een bijkomende inspanning verwacht van de minister:
  - basisonderwijs;
  - volwassenenonderwijs;
  - ondersteuningsmodel leerlingenbegeleiding;
  - inschrijvingsbeleid leerplichtonderwijs.
- Thema's waaraan verder moet gewerkt worden:
  - modernisering secundair onderwijs;
  - duaal leren;
  - leerlingenbegeleiding;
  - hoger beroepsonderwijs;
  - einddoelen;
  - format onderwijskwalificaties 1 t/m 4 en 5;
  - bestuurlijke optimalisatie;
  - leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs;
  - deeltijds kunstonderwijs;
  - scholenbouw;
  - leerkrediet en financieringssysteem hoger onderwijs;
  - taalbeleid hoger onderwijs;
  - internationalisering hoger onderwijs.

3 Bedenkingen bij het beleidsdesign

3.1 Afstemming tussen de verschillende beleidsinitiatieven

Door de veelheid aan beleidsinitiatieven die parallel ontwikkeld worden, is het belangrijk om ervoor te zorgen dat er voldoende afstemming gebeurt qua inhoud en timing. Er zijn een paar voorbeelden waarvoor dit in het bijzonder geldt. Voor een vernieuwing van het aanbod in het secundair onderwijs is het belangrijk dat er wordt afgestemd tussen de ontwikkelingen op het vlak van eindtermen, de invulling van de matrix en het format van de onderwijskwalificaties om tot een nieuw aanbod te komen.

3.2 Evaluatie pilootfases noodzakelijk

De Vlor vraagt dat de minister voldoende tijd neemt om een pilootfase grondig te evalueren voordat die wordt vertaald in regelgeving. Het respecteren van deze logica kan de kwaliteit van de regelgeving enkel verhogen. Onder meer twee concrete voorbeelden waarvoor de Vlor een degelijke evaluatie vraagt, zijn duaal leren en vreemde talen in het basisonderwijs. Ondanks de expliciete vraag van de Vlor, heeft de minister voor beide dossiers voorgesteld om de regeling uit te breiden voorafgaand aan de evaluatie. Voor duaal leren worden er zowel een uitbreiding van proefprojecten als een niveaudecreet aangekondigd, voor vreemde talen in het basisonderwijs wordt het mogelijk dat basisscholen vanaf het derde jaar een facultatief aanbod Engels en Duits inrichten.

3.3 Vlor-adviezen voldoende valoriseren

In deze legislatuur heeft de Vlor al heel wat adviezen geformuleerd over conceptnota's en actieplannen. De raad apprecieert het dat hij voor verschillende dossiers in een vroeg stadium om advies werd gevraagd. In de beleidsbrief wordt er ook regelmatig verwezen naar de adviezen van de Vlor of het werk van de Vlor-overlegplatformen Studiekeuze SOHO en Welbevinden.

De raad vraagt om bij de verdere concretisering van de dossiers in regelgeving voldoende rekening te houden met zijn adviezen aangezien ze het resultaat zijn van een breed gedragen consensus van het onderwijsveld. Uit de beleidsbrief blijkt alvast dat er voor een aantal dossiers te weinig rekening wordt gehouden met fundamentele bedenkingen van de Vlor. Dat geldt onder meer voor de toevoeging van vreemde talen in het basisonderwijs (punt 4.1.1 en 4.1.7) en de drie niveaus van eindtermen die worden aangehouden (punt 4.1.6).

In de adviezen over de beleidsnota¹ en de beleidsbrief 2015-2016² vroeg de Vlor om het gelijkekansenperspectief structureel te verankeren in de beleidsmaatregelen. De raad vraagt aan de minister om dit aandachtspunt mee te nemen bij vertaling van de verschillende dossiers in regelgeving.

---

¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de beleidsnota Onderwijs 2014-2019](#), 27 november 2014.

² Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de beleidsbrief Onderwijs 2015-2016](#), 12 november 2015.

4 Opmerkingen bij specifieke beleidsinitiatieven

4.1 Strategisch doel 1: Talenten van elke lerende ten volle ontwikkelen

4.1.1 Basisonderwijs (punt 1.1, p.10-11)

De raad vindt het positief dat er een toekomstgericht actieplan wordt uitgewerkt. Dat moet verder gaan dan het vaststellen van het verschil in middelen tussen het kleuter- en lager onderwijs. Daarbij verwacht de Vlor dat er niet alleen een inhoudelijk debat wordt gevoerd, maar dat er via een meerjarenplanning perspectief wordt geboden voor een correcte financiering en subsidiëring van het basisonderwijs. De raad verwacht betrokkenheid bij dit actieplan en dat er rekening wordt gehouden met het proces dat hij al heeft afgelegd zoals beschreven in het advies over de krachtlijnen voor een sterk basisonderwijs.³

Wat de inhoudelijke klemtonen betreft, betreurt de raad het ten eerste dat er door de maatregelen in het kader van de modernisering van het secundair onderwijs een voorafname wordt gedaan. Zeker omdat de Vlor daarbij een aantal fundamentele bedenkingen formuleerde.⁴

Daarenboven stelt de raad vast dat de aangekondigde initiatieven in de beleidsbrief een stap verder gaan dan de geadviseerde conceptnota. Zo wordt bijvoorbeeld de mogelijkheid uitgewerkt om bijzondere leermeesters in te zetten (i.p.v. de proefprojecten daarvan te evalueren) en wordt er gesproken over de initiatie van vreemde talen en niet meer over het sensibiliseren ervan. Voor de inhoudelijke uitwerking van het actieplan verwijst de Vlor naar zijn advies over de krachtlijnen voor een sterk basisonderwijs.⁵

De Vlor zal zich in een advies (voorjaar 2017) verder buigen over gerichte maatregelen om de kleuterparticipatie te maximaliseren. De raad doet dit op basis van het aangekondigde rapport kleuterparticipatie. Dit rapport zal onder meer een evaluatie van de acties bevatten en ook beleidsaanbevelingen formuleren. In dit advies kan onder meer nagegaan worden of er meer doelgericht moet gewerkt worden en welke rol de verschillende betrokken actoren (scholen zelf, overheid, Kind en Gezin, clb's, LOP's) kunnen opnemen.

4.1.2 Modernisering secundair onderwijs (punt 1.2, p.11-12)

De modernisering van het secundair onderwijs is een dossier dat al een hele tijd op tafel ligt. De Vlor kaartte in februari 2016 de problemen aan die scholen ondervinden omwille van de onduidelijkheid over de concretisering en timing van de uitrol van de modernisering. Daarom dringt de raad er op aan om de vooropgestelde deadlines te halen en rekening te houden met de

---

³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de krachtlijnen voor een sterk basisonderwijs](#), 16 september 2015.

⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota modernisering secundair onderwijs: maatregelen basisonderwijs en eerste graad](#), 15 september 2016.

⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Basisonderwijs. [Advies over de krachtlijnen voor een sterk basisonderwijs](#), 16 september 2015.

opmerkingen uit het advies over de maatregelen basisonderwijs en eerste graad⁶ en het advies op vraag over de matrix van de tweede en derde graad dat de Vlor verwacht uit te brengen in de loop van dit werkjaar.

4.1.3 Hoger onderwijs (punt 1.3, p.13)

De Vlor steunt de initiatieven om het financieringsdecreet en het leerkrediet te evalueren. Zowel over de studievoortgangmaatregelen als over het leerkrediet nam de raad al een standpunt in.⁷ Voor het verdere debat over het financieringsmechanisme is de Vlor bereid een bijdrage te leveren.

4.1.4 Volwassenenonderwijs (punt 1.4, p.13)

In zijn advies over de beleidsnota vroeg de Vlor al naar een sterker beleid voor levenslang en levensbreed leren. Halverwege de legislatuur stelt de raad vast dat de conceptnota volwassenenonderwijs te vaag bleef en een globale visie nog steeds ontbreekt. Dat uit zich in het uitblijven van concrete krijtlijnen voor onder andere de schaalvergroting, de financiering en de uitrol van de conceptnota NT2.⁸

Het is duidelijk dat het volwassenenonderwijs zich moet herpositioneren door de geplande inkanteling van het hoger beroepsonderwijs en de specifieke lerarenopleiding in de instellingen van het hoger onderwijs. Het is echter onmogelijk om weloverwogen beslissingen te nemen als er zoveel onbekende factoren zijn. Concreet geldt dit momenteel voor de uitrol van de conceptnota NT2 waarin wordt gevraagd om een standpunt in te nemen. In het advies over de conceptnota's vroeg de Vlor trouwens om beide nota's beter op elkaar af te stemmen.⁹ De raad roept dan ook op om zo snel mogelijk duidelijkheid te creëren zodat het volwassenenonderwijs de nodige informatie in handen krijgt om zich te herpositioneren.

4.1.5 Deeltijds kunstonderwijs (punt 1.5, p.14)

De Vlor vindt het goed dat er een ontwerp van decreet komt in 2017 en een implementatie op 1 september 2018. De raad deelt de intentie van de minister om de eindtermen van het dko relatief snel in voege te laten treden. Daarbij vraagt hij dat er voldoende ruimte blijft bestaan voor de artistieke invulling door de leerkrachten.

---

⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota modernisering secundair onderwijs: maatregelen basisonderwijs en eerste graad](#), 15 september 2016.

⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over een voorstel tot vereenvoudiging van het leerkrediet](#), 9 juni 2015; Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over aanpassing van de decretale bepalingen inzake studievoortgang in het hoger onderwijs](#), 9 december 2014.

⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies voorontwerp spoeddecreet diverse bepalingen volwassenen- en hoger onderwijs](#), 29 september 2016.

⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Levenslang en Levensbreed Leren. [Advies over de conceptnota's volwassenenonderwijs en NT2](#), 1 juni 2016.

4.1.6 Leerdoelen (punt 1.6, p.15)

De Vlor vindt het belangrijk dat het debat ten gronde over het concept van de eindtermen eerst wordt afgerond en dat er dan pas een concrete invulling aan wordt gegeven. De raad formuleert momenteel zijn standpunt daarover in een advies over het eindrapport van het maatschappelijk debat.¹⁰ De raad betreurt dan ook dat er in de beleidsbrief al twee voorafnames worden gedaan door:

- te stellen dat er wordt gewerkt met drie niveaus van einddoelen (basisgeletterdheid, eindtermen en uitbreidingsdoelen). De Vlor heeft hierover nochtans fundamentele bedenkingen geuit.¹¹
- nu al te beslissen over inhouden door de keuze om burgerschapsvorming zowel in het lager als secundair onderwijs aan bod te laten komen. De raad vraagt om niet ad hoc te werken aan de inhouden, maar eerst duidelijkheid te creëren over het concept van de eindtermen en dan pas inhoudelijke keuzes te maken daarbij rekening houdend met de resultaten van het maatschappelijk debat.

De raad is bezorgd over de haalbaarheid van de validering van de referentiekaders tegen het einde van 2016 en de daaraan gekoppelde ontwikkeling in 2017.

4.1.7 Competenties Nederlands en moderne vreemde talen (punt 1.7, p.17)

De Vlor vindt dat er eerst moet onderzocht worden of de uitbreiding van CLIL in het basisonderwijs haalbaar is voordat de vlucht vooruit wordt genomen.

Verder is de raad bezorgd over de verwijzing naar nieuwe mogelijkheden om vreemde talen te onderwijzen in het lager onderwijs voor leerlingen 'die reeds een goede basis van het Standaardnederlands verworven hebben' (p.10 'Plannen 2016-2017'). De Vlor waarschuwt al voor de grote verschillen die daardoor kunnen ontstaan tussen scholen.¹²

De Vlor is tevreden dat de minister werk wil maken van het taalbeleid in het hoger onderwijs. De raad zal daarover een advies uitbrengen begin 2017.

4.1.8 Leren en werken (punt 1.8, p.18)

De Vlor herhaalt zijn opmerking dat het onmogelijk is om beleidsconclusies te trekken zonder een degelijke evaluatie van tijdelijke projecten. Gezien de opgestarte tijdelijke projecten drie schooljaren lopen, is de invoering van duaal leren vanaf 1/9/2017 onmogelijk.¹³ De raad apprecieert dan ook dat deze datum niet is opgenomen in de beleidsbrief.

Een uitbreiding van de pilootfase naar bijkomende opleidingen wordt enkel gesteund als het gaat om inhoudelijk verwante opleidingen die de studievoortgang van de leerlingen in de huidige

---

¹⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het eindrapport van het maatschappelijk debat over eindtermen](#), 24 november 2016.

¹¹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota modernisering secundair onderwijs: maatregelen basisonderwijs en eerste graad](#), 15 september 2016.

¹² Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota modernisering secundair onderwijs: maatregelen basisonderwijs en eerste graad](#), 15 september 2016.

¹³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over het tijdelijke project duaal leren in de leertijd](#), 6 september 2016; Vlaamse Onderwijsraad, Raad Secundair Onderwijs. [Advies over de tijdelijke projecten duaal leren: 'Schoolbank op de werkplek'](#), 18 februari 2016.

pilootprojecten garanderen. Er zijn immers nog onvoldoende evaluatiegegevens beschikbaar om het opzet voldoende bij te sturen. De overheid kan wel nagaan om welke mogelijkheden er in het volwassenenonderwijs liggen voor duaal leren, in het bijzonder voor onderwijskwalificerende opleidingstrajecten (OKOT).

In de beleidsbrief wordt er systematisch gesproken van 'dual leren en werken'. Om verwarring te vermijden, vraagt de Vlor om consequent het onderscheid te maken tussen 'dual leren' en 'leren en werken'. De toevoeging is inhoudelijk niet neutraal aangezien de visie op dual leren en leren en werken fundamenteel verschillend is.

4.1.9 Onderwijs-arbeidsmarkt (punt 1.9, p.19)

De Vlor vindt het positief dat er samen met de onderwijspartners een format wordt ontwikkeld voor de onderwijskwalificaties 1 t/m 4. De raad ziet hierin een opening om te komen tot een vertaalslag van beroeps- naar onderwijskwalificaties. Die is noodzakelijk om met de beroepskwalificaties aan de slag te gaan in onderwijsopleidingen. De Vlor heeft hier consequent op aangedrongen in zijn adviezen over de Vlaamse kwalificatiestructuur.¹⁴ De evoluties in hbo5 werden positief geadviseerd en verdienen navolging voor de onderwijskwalificaties 1 t/m 4.¹⁵ De raad vraagt zich wel af wat de concrete output zal zijn van dit proces: een format voor curriculumdossiers, een aanpassing van het BVR, een aanpassing van het decreet?

De Vlor vraagt verduidelijking over de relatie tussen het geïntegreerd kwaliteitszorgkader voor beroepskwalificerende trajecten (GKK) en het referentiekader voor onderwijskwaliteit (ROK).

De Vlor vindt het belangrijk dat er juridisch sluitende kaders zijn voor werkplekleren. De raad zal zich op eigen initiatief buigen over de invulling van werkplekleren in hbo5.

Er zijn heel wat waardevolle EVC-trajecten ontwikkeld via allerhande projecten. Jammer genoeg komt een kwaliteitsvolle verderzetting in het gedrang zodra de projectmiddelen wegvallen. Voor het succes van EVC is het belangrijk dat de aanwezige expertise geborgd wordt, over instellingen en onderwijsverstrekkers heen.

De RTC's hebben een opdracht gekregen voor de ondersteuning van STEM in tso/bso-scholen. Dit sluit aan bij een vraag die de Vlor stelde om tso/bso ook te betrekken bij STEM. De RTC-commissie in de Vlor volgt dit verder op en zal er over waken dat de STEM-visie wordt meegegeven. Als de RTC's een permanente opdracht krijgen voor STEM in het tso/bso, is het belangrijk dat deze middelen niet eenmalig zijn. Dat geeft de RTC's de kans om hier een gefundeerd beleid rond te voeren, expertise en geloofwaardigheid uit te bouwen. De Vlor dringt er wel op aan dat de werking van de RTC's in nauw overleg met de pedagogische begeleidingsdiensten gebeurt.

---

¹⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het Rekenhofrapport over de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt](#), 26 maart 2015.

¹⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies voorontwerp spoeddecreet diverse bepalingen volwassenen- en hoger onderwijs](#), 29 september 2016.

De noodzakelijke reglementering moet nageleefd worden voor de stage in de bachelor Verpleegkunde, maar de raad vraagt dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de autonomie van de instelling en de identiteit van de opleiding.

Wat de verschillende opleidingen Verpleegkunde betreft, wordt er voldoende transparantie gevraagd over de finaliteit.

De Vlor verzet zich tegen een leerlijn ondernemend onderwijs. Een uitgebreide motivering van dit standpunt kan teruggevonden worden in zijn advies over het actieplan ondernemend onderwijs.¹⁶

De Vlor zou graag zicht krijgen op de concrete acties om de warme overdracht van school naar de VDAB te stimuleren. Daarnaast vraagt de raad een betere informatiedoorstroming over de opvolging van het actieplan 'Samen tegen schooluitval'.

4.1.10 Studiekeuzebegeleiding (punt 1.10, p.23)

De Vlor engageert zich verder voor thema studiekeuzebegeleiding via het overlegplatform Studiekeuze SOHO. De raad doet dit vanuit een focus op exploratie en oriëntering. Hij kan enkel akkoord gaan met toelatingsproeven zoals die totnogtoe vorm kregen als oriënteringsinstrument, complementair met het exploratie-instrument Columbus. De Vlor merkt een verschuiving op in de benaming van de verschillende instrumenten richting toelatingsproef. Dit creëert een grote verwarring in het onderwijsveld over de finaliteit van deze instrumenten. De raad vraagt expliciet om de term toelatingsproef niet meer te gebruiken in de context van oriënterings- en ijkingsproeven.

De Vlor vindt het goed dat er wordt ingezet op het exploratie-instrument Columbus maar merkt op dat dit niet volstaat voor een betere studiekeuzebegeleiding. Daarom vraagt hij bijkomende inspanningen zoals verwoord in zijn advies over studiekeuze van het secundair naar hoger onderwijs.¹⁷

De Vlor bracht al een advies uit over de omvorming van het toelatingsexamen arts/tandarts tot een vergelijkende proef¹⁸ en werkt tegen begin 2017 een advies op eigen initiatief uit over de zin van die toelatingsproef.¹⁹

4.1.11 Ondersteuning lerenden (punt 1.11, p.24)

De Vlor vindt het belangrijk dat er een decreet leerlingenbegeleiding komt en werkt daar actief aan mee door een advies uit te brengen met de kaders voor dat decreet.²⁰

In het kader van initiatieven tegen radicalisering zijn er, in tegenstelling tot de realisaties voor 2015-2016, geen nieuwe plannen voor het volgende schooljaar. Worden de realisaties van vorig

---

¹⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het actieplan Ondernemend Onderwijs](#), 28 januari 2016.

¹⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de studiekeuze van het secundair naar het hoger onderwijs](#), 28 maart 2013.

¹⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de omvorming van het toelatingsexamen arts/tandarts tot een vergelijkende proef](#), 8 maart 2016.

¹⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de zin van een toelatingsproef arts/tandarts](#), 10 januari 2017.

²⁰ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over een strategische planning voor de hervorming van leerlingenbegeleiding](#), 24 november 2016.

jaar verder gezet? Welke visie is er om hier op lange termijn mee aan de slag te gaan? Hoe kunnen we preventief werken i.p.v. curatief? Een goede definitie van radicalisering zou helpen om de juiste acties te plannen.

De raad vraagt om de evaluatie van het participatiedecreet niet te beperken tot de leerlingen, maar uit te breiden naar de ouders.

4.1.12 Specifieke onderwijsbehoeften (punt 1.12, p.25)

De Vlor dringt aan op een dringende goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten van het reeds gestemde minidecreet over de waarborgregeling. De werkingsmiddelen kunnen anders niet uitbetaald worden.

Het ondersteuningsmodel voor leerlingen en leerkrachten is nog in volle bespreking. In het licht van die bespreking vindt de Vlor het belangrijk dat het evaluatierapport over de pre-waarborgregeling wordt vrijgegeven. De raad betreurt dat er al een voorafname wordt gedaan op het debat door te bepalen welke financieringsstromen in aanmerking komen om dit te financieren:

In functie van een betere ondersteuning van gewone scholen werden de budgetten van gon, ion en het afwijkingsbudget gon voor leerlingen met een autismespectrumstoornis samengevoegd met het waarborgfonds. Zo wil ik komen tot een meer efficiënte aanwending en een betere effectiviteit van de beschikbare middelen. Op langere termijn komen ook andere financieringsstromen in beeld. Ik teken met de onderwijsverstrekkers en vakorganisaties een nieuw ondersteuningsmodel uit voor leerlingen en leerkrachten.

De Vlor vraagt aandacht voor de onderwijsrechten voor kinderen met ernstig meervoudige beperkingen.²¹

Bij de realisaties 2015-2016 is er sprake van een behoeftenanalyse voor een datawarehouse. De Vlor zou hier graag kennis van nemen.

De Vlor wil betrokken worden in de beleidsvoorbereiding van een nieuw ondersteuningsmodel voor het hoger onderwijs.

4.1.13 School- en studietoelagen (punt 1.13, p.26)

De Vlor vindt het vreemd dat de beleidsbrief het enkel heeft over de automatisering van studiefinanciering. De raad verwacht een antwoord op zijn advies en een verder debat over de inkanteling van schooltoelagen in de kinderbijslag.²²

---

²¹ o.a. Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over onderwijs voor doofblinde kinderen](#), 28 april 2016.

²² Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de integratie van de schooltoelagen in een groeipakket n.a.v. de conceptnota 'Voor elk kind en elk gezin een groeipakket op maat'](#), 15 september 2016.

Naast de monitoring van de studiekosten kan ook het SONO-onderzoek over kostenbeheersing in het secundair onderwijs interessante informatie opleveren. De Vlor verwacht dat er op basis van deze resultaten verder beleid wordt gemaakt om de studiekosten te beheersen.

Over de studiefinanciering in het hoger onderwijs bracht de raad een advies uit in het begin van het kalenderjaar.²³ Op vraag van de minister heeft de Vlor ook advies uitgebracht over de extra opleidingsgebonden studiekosten.²⁴ Daarin werden concrete aanbevelingen gegeven voor overheid en instellingen waarvan de raad verwacht dat de minister hiermee rekening houdt.

4.1.14 Geletterdheid en mediawijsheid (punt 1.14, p.27)

De Vlor vindt het goed dat er wordt gekozen om verder een geletterdheidsbeleid te voeren. Daarbij is het positief dat het preventieve luik meer wordt uitgewerkt in het secundair onderwijs.

De raad begrijpt niet waarom de prioriteit voor de centra voor basiseducatie gelegd wordt bij het socio-culturele veld. De Vlor vindt de focus op de arbeidsmarkt even prioritair, zeker gezien de investeringen in Nederlands op de werkvloer. Inzetten op de arbeidsmarkt is ook een belangrijke sleutel voor de vluchtelingenproblematiek.

4.1.15 Leerlingenvervoer (punt 1.15, p.28)

Een recent Vlor-advies benadrukte dat de proefprojecten leerlingenvervoer de nodige tijd moeten krijgen en dat ze goed moeten geëvalueerd worden.²⁵ In dat advies vroeg de raad ook een betere informatiedoorstroming over dit proefproject. Dat neemt niet weg dat de raad de hoogdringendheid van een oplossing voor deze problematiek benadrukt. Het pilootproject is belangrijk, maar mag een oplossing voor de rest van Vlaanderen niet op de lange baan schuiven.

4.2 Strategisch doel 2: Voldoende, deskundig en gemotiveerde onderwijspersoneel garanderen

4.2.1 Lerarenopleiding (punt 2.1, p.29)

De Vlor vindt het belangrijk dat het decreet voor de lerarenopleiding er komt en vraagt dat er maximaal rekening wordt gehouden met zijn advies over de conceptnota.²⁶

4.3 Strategisch doel 3: Onderwijsinstellingen versterken

4.3.1 Inschrijvingsbeleid (punt 3.1, p.31)

De Vlor vindt het inschrijvingsbeleid een absolute prioriteit en wil daar verder bij betrokken worden. Bij de realisaties 2015-2016 wordt er verwezen naar een conceptnota, maar die is tot nog toe niet ontwikkeld. Dat zou nochtans een goede vertrekbasis zijn voor de verdere

---

²³ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over studiefinanciering hoger onderwijs](#), 12 januari 2016.

²⁴ Vlaamse Onderwijsraad, Raad Hoger Onderwijs. [Advies over de opleidingsgebonden extra studiekosten in het hoger onderwijs](#), 11 oktober 2016.

²⁵ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over het tijdelijk project leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs](#), 26 mei 2016.

²⁶ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota 'Lerarenopleidingen versterken/wervende en kwalitatieve lerarenopleidingen als basispijler voor hoogstaand onderwijs'](#), 26 mei 2016.

discussies. Daarbij is het belangrijk om gelijke kansen en sociale cohesie voorop te blijven stellen.

De raad gaat akkoord met het voorstel om het inschrijvingsbeleid voor het buitengewoon onderwijs afzonderlijk te bekijken omdat het huidige inschrijvingsbeleid haaks staat op de specificiteit van het buitengewoon onderwijs. De urgentie van een specifieke regeling is dan ook erg hoog.

4.3.2 Optimalisatie onderwijslandschap (punt 3.2, p.32)

De Vlor formuleerde een advies over de conceptnota bestuurlijke optimalisatie.²⁷ Als het voorontwerp van decreet in 2017 wordt uitgewerkt, is de vooropgestelde implementatie in 2018 niet mogelijk.

4.3.3 Aanbod en financiering HO (punt 3.5, p.33)

De Vlor bracht een advies uit over het spoeddecreet volwassenenonderwijs en hoger onderwijs waarin er nieuwe afspraken worden gemaakt voor de omvorming en actualisering van hbo5-opleidingen.²⁸

De raad is vragende partij voor efficiëntere procedures voor het onderwijsaanbod in het hoger onderwijs.

De Vlor vindt het positief dat de interne allocatiemodellen worden geëvalueerd en dat er op basis van de evaluatie een hervorming wordt vooropgesteld.

4.3.4 Internationaal (punt 3.7, p.35)

Bij de geplande evaluatie van Erasmus+ vraagt de Vlor na te gaan in hoeverre er naast de individuele beurzen voor studenten voldoende middelen beschikbaar zijn voor projecten bij de onderwijsinstellingen zelf.

De Vlor benadrukt het belang van internationalisering in het hoger onderwijs. Het hoger onderwijs wordt zelfs niet expliciet vermeld in de beleidsintenties. De actieplannen in het kader van doelstelling 2020 worden niet vermeld, maar lopen wel nog door.

4.3.5 Juridisering, regeldruk en planlast (punt 3.8, p.36)

De ouderkoepels hebben al jaren de opdracht om ouders, ouderverenigingen en ouderraden bij te staan in geval van conflict- of crisissituaties. De Vlor erkent de waardering voor de expertise die de ouderkoepels hierover hebben opgedaan maar vindt het vreemd dat dit nu expliciet wordt opgenomen in de beleidsbrief.

Ook voor het hoger onderwijs moet er ingezet worden op maatregelen om juridisering en planlast te verminderen.

---

²⁷ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota Bestuurlijke Optimalisatie](#), 15 september 2016.

²⁸ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies voorontwerp spoeddecreet diverse bepalingen volwassenen- en hoger onderwijs](#), 28 september 2016.

4.4 Strategisch doel 4: Werk maken van een masterplan scholenbouw

4.4.1 Masterplan scholenbouw (punt 4.1, p.41)

De Vlor heeft een vraag ter verduidelijking bij deze passage (p.43):

Ik versterk de lokale beleidskracht en expertise inzake scholenbouw bij schoolbesturen. De incentives die op vlak van personeelsbeleid zijn voorzien in het kader van de bestuurlijke optimalisatie vormen een hefboom om ook op vlak van scholenbouw en gebouwbeheer te investeren in de nodige deskundigheid. Samen met specialisten binnen de bouwwereld en het onderwijs zal ik werk maken van een praktijkgericht instrument waarmee bouwheren leeromgevingen kunnen realiseren die inspelen op actuele onderwijsinnovaties.

De Vlor wijst er op dat de scholenbouw niet beperkt mag blijven tot de problematiek van het leerplichtonderwijs, maar dat ook andere onderwijsniveaus noden hebben op dat vlak. Het gaat dan onder meer over huursubsidies voor het volwassenenonderwijs om capaciteitsproblemen op te vangen, investeringen in het dko en het wegwerken van de onderfinanciering van het investeringsfonds hoger onderwijs.

4.5 Strategisch doel 5: Topkwaliteit realiseren

4.5.1 Kwaliteitszorg (punt 5.1, p.44)

De Vlor ging recent akkoord met een verplichte deelname van alle leerlingen in het basisonderwijs aan een gevalideerde toets voor minstens één leergebied op voorwaarde dat scholen zelf mogen kiezen welke toetsen zij afnemen en als die toetsen alleen gebruikt worden voor interne kwaliteitszorg en kwaliteitscontrole op systeemniveau.²⁹ In de beleidsbrief geeft de minister aan dat dit vanaf het schooljaar 2017-2018 voor minstens twee leergebieden moet gebeuren. Hiertegen verzet de raad zich.

4.5.2 Informatierijke omgevingen (punt 5.2, p.45)

De Vlor vraagt dat 'Mijn onderwijs' ook toegankelijk wordt gemaakt voor de clb's om hun dienstverlening aan de scholen te optimaliseren.

4.6 Aandacht voor transversaal beleid

4.6.1 Onthaalonderwijs (punt 6.1, p.47)

Het is een goede zaak dat de middelen voor onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers worden verlengd en dat er verder op ingezet wordt.

De Vlor vraagt om de financiering te koppelen aan een bredere visie.

---

²⁹ Vlaamse Onderwijsraad, Algemene Raad. [Advies over de conceptnota modernisering secundair onderwijs: maatregelen basisonderwijs en eerste graad](#), 15 september 2016.

De raad is bezorgd over de kwaliteit die kan geboden worden binnen de beperkte termijn waarvoor de crisismiddelen aangewend kunnen worden.

De Vlor vraagt, in lijn met zijn advies over de conceptnota volwassenenonderwijs en NT2 een goede afstemming met de minister bevoegd voor Inburgering.

Noch in de realisaties, noch bij de plannen is er sprake van bijkomende omkadering voor de clb's hoewel er 6000 anderstalige nieuwkomers zijn bijgekomen.

4.6.2 Horizontale beleidsplannen (punt 6.2, p.48)

Momenteel is het voor de Vlor nog niet duidelijk wat er kan verwacht worden van de startnota en het plan van aanpak voor de transitie 'levenslang leren en de dynamische levensloopbaan'. Zodra dit concreter wordt, wil de Vlor hier zeker bij betrokken worden.

Mia Douterlungne
administrateur-generaal

Patriek Delbaere
wnd. voorzitter